RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Bestuurlijke opdracht 2024-2026 'Investeer in mensen met onbenut arbeidspotentieel'

Zaak- & documentnr. : Z/23/113117 201627450
Portefeuillehouder : J.H.J. Sluiter

Opsteller : Esra Yilmaz
Afdeling : Sociaal Domein
Telefoonnr: 06-55421343

Samenvatting

De gemeenteraden van Duiven, Westervoort en Zevenaar hebben de Regionale Sociale Dienst ‘de Liemers’ (verder te noemen: RSD) in 2020 een opdracht gegeven om meer mensen naar werk te laten uitstromen, meer doelgroepen te bedienen en te sturen op vooraf geformuleerde doelstellingen. Deze opdracht loopt van
1 juli 2021 tot 31 december 2023.
Nu de huidige opdracht ten einde loopt, leggen we een nieuwe opdracht voor de RSD aan u voor. Deze nieuwe opdracht is tot stand gekomen door bestuurlijke en ambtelijke input, de jaarlijkse evaluaties uit 2021 en 2022 en klanttevredenheidsonderzoek over 2022.
De nieuwe opdracht richt zich op drie focuspunten waarop de RSD zich de komende jaren gaat richten. Deze focuspunten richten zich allereerst op het investeren in mensen met onbenut arbeidspotentieel. Daarnaast op het investeren in mensen om hen duurzaam aan het werk te houden en tot slot op het investeren in het mee laten doen naar vermogen wanneer werk (nog) niet aan de orde is.

Beslispunten

1. De bestuurlijke opdracht 2024 – 2026 RSD de Liemers vast te stellen.
2. Besluiten akkoord te gaan met de kosten voor 2024, 2025 en 2026, ad € 271.881 per jaar.
3. Besluiten het benodigde budget voor 2024 van € 206.881 beschikbaar te stellen.
4. De uitkomst van het onderzoek naar de mogelijkheden voor een Liemers SW-bedrijf (uitvoering motie juli 2022) voor kennisgeving aannemen.

Aanleiding

In Westervoort willen we dat iedereen ertoe doet en mee kan doen naar vermogen. Het hebben van bestaanszekerheid en een zinvolle dagbesteding is een belangrijke noodzakelijke basis.
Voor de meeste inwoners is dit het geval, maar niet iedereen weet de weg of heeft de capaciteiten en mogelijkheden om dit te organiseren. Deze inwoners krijgen onder meer ondersteuning van RSD.
De RSD verzorgt een inkomen voor die inwoners die geen of onvoldoende middelen voor het bestaan hebben. Ook helpt de RSD inwoners op weg in de samenleving. Zij doet dit in samenwerking met het Sociaal loket. Het liefst naar betaald werk, als dat niet kan is

maatschappelijke deelname het hoogste doel. We willen de mogelijkheden van deze inwoners benutten en versterken zodat ook zij kunnen meedoen.
De RSD heeft gemiddeld genomen zo'n 2.000 inwoners waarvoor zij een traject naar werk en/of inkomen verzorgt. Dit doet de RSD als gemeenschappelijke regeling van de drie Liemerse gemeenten.

Sinds 2018 geven de gemeenteraden van Duiven, Westervoort en Zevenaar, eens in de drie jaar, de RSD een opdracht met duidelijke geformuleerde doelstellingen en vooraf afgesproken resultaten mee.

Nu de huidige opdracht ten einde loopt, leggen we u een nieuwe opdracht voor de RSD de Liemers voor. Deze opdracht is tot stand gekomen door terug te kijken naar de resultaten van de huidige opdracht, de geleerde lessen mee te nemen in de nieuwe opdracht, de klanttevredenheidsonderzoeken over het functioneren van de RSD mee te nemen en in te spelen op de huidige economische situatie.
Aan uw Raad wordt gevraagd om de voorliggende nieuwe opdracht aan de RSD te verstrekken. Tevens wordt gevraagd de hiervoor benodigde financiële middelen beschikbaar te stellen. Uit de evaluatie blijkt dat de beweging die vanaf 2018 is ingezet zeer effectief is.

Met de hier voorliggende opdracht wordt beoogd recht te doen aan de inwoners van Westervoort en de Liemers, passend in de ambities en doelstellingen van het sociaal domein van Westervoort en de overige Liemerse gemeenten.

Planning

De huidige bestuursopdracht loopt tot en met 31 december 2023. De bestuurlijke opdracht die nu voorligt heeft 1 januari 2024 als ingangsdatum. Met de besluitvorming 18 december 2023 lopen de respectievelijke opdrachten perfect in elkaar over.

Beoogd effect

Met deze nieuwe opdracht aan de RSD wordt ingezet om de goede behaalde resultaten te continueren en waar mogelijk uit te bouwen ten behoeve van onze inwoners. Met de ondersteuning wordt niet alleen adequaat een inkomen verstrekt maar wordt de inwoner tevens geholpen om te participeren in onze samenleving en zo mogelijk weer aan de slag te gaan om zelf een inkomen te genereren.
De investering moet volgend jaar, maar ook in 2025 en 2026 een significant financieel voordeel opleveren evenals dat in 2021, 2022 en 2023 het geval was.

Argumenten

1.1 De opdracht aan de RSD inzake de huidige bestuursopdracht loopt op 31 december 2023 af. Het is daarom noodzakelijk om een nieuwe bestuurlijke opdracht te verlenen, die recht doet aan de huidige omstandigheden, de bevindingen uit de evaluatie businesscase en de wens van de inwoners van Westervoort.

1.2 Uw Raad heeft in 2021 akkoord gegeven om de huidige bestuursopdracht uit te voeren. Uit de evaluatie 2021 en 2022 blijkt dat het investeringsmodel heel goed heeft gewerkt. Zowel op inhoud, ten faveure van onze inwoners, als financieel. Reden om deze handelwijze te continueren en een goed geëquipeerde regionale sociale dienst te hebben en te behouden.

1.3 In Westervoort willen we dat iedereen ertoe doet en mee kan doen naar vermogen. Het hebben van bestaanszekerheid en een zinvolle dagbesteding is een belangrijke noodzakelijke basis.

1.4 De RSD werkt samen met het Sociaal Loket om onze kwetsbare inwoners naar betaald werk te helpen, maar als dat vooralsnog niet kan is maatschappelijke deelname het hoogste doel. We werken samen met de RSD om de mogelijkheden van onze inwoners te benutten en te versterken zodat ook zij kunnen meedoen.

4.1 Uw Raad heeft op 4 juli 2022 een motie aangenomen waarin aan het college wordt gevraagd om de mogelijkheden te laten onderzoeken voor een Liemersbreed SW-bedrijf en als hier geen animo voor is een Westervoorts SW-bedrijf. Aan de RSD is gevraagd een reactie te geven op de motie. Deze reactie is meegenomen in de bestuursopdracht. Met de huidige kennis acht de RSD en in het verlengde daarvan de Liemerse gemeenten het niet haalbaar om de komende jaren te komen tot een Liemers Werkbedrijf. Dit heeft onder andere te maken met het ontbreken van eigen SW-infrastructuur zoals gebouwen, werkbegeleiders, jobcoaches en een professionele HR-afdeling die gericht is op de kwetsbare positie van de SW-werknemers.

Kanttekeningen

1.1 Het succes en de resultaten van de bestuurlijke opdracht zijn mede afhankelijk van externe factoren, zoals conjunctuurschommelingen. De RSD heeft slechts enige invloed op de instroom.

1.2 De werkelijke besparingen kunnen afwijken van de verwachte besparingen.

Financiële paragraaf

De uitvoering van de nieuwe opdracht vraagt om een financiële investering, zodat we daarmee de juiste aandacht kunnen geven aan de Liemerse inwoners. Van de RSD wordt verwacht om met hetzelfde (geïndexeerde) bedrag als in de vorige opdracht, de KPI's te behalen. Dit is een bedrag van 1,1 miljoen per jaar. Daarnaast wordt met deze opdracht extra geïnvesteerd in de meest kwetsbare inwoners en jongeren omdat er vaak sprake is van

van multi-problematiek. Deze kwetsbare inwoners zijn onvoldoende zelfredzaam. Zij hebben behoefte aan sociaal maatschappelijke ondersteuning en het vergroten van de bestaanszekerheid. Jongeren in de uitkering vormen ook een kwetsbare groep in de samenleving. Als jongeren de aansluiting missen met het normale dagelijks leven, vergroot dit de kans op afglijden naar criminaliteit, radicalisering en/of verslaving en psychische problemen. Door actief aan de slag te gaan met de jongeren, kan veel leed in de toekomst worden voorkomen of beperkt.

Voor beide onderdelen vraagt dit per jaar een extra investering van 1,5 ton per jaar, samen 3 ton per jaar.

In totaal vraagt deze opdracht om een investering van **1,4 miljoen per jaar** voor alle gemeenten samen.
Voor Westervoort betekent dit **€ 271.881 per jaar**.

Besparing op de uitkeringslasten.

Op basis van berekeningen betekent dit voor de loop van de bestuurlijke opdracht een besparing op de uitkeringslasten van in totaal € 2.632.500.

	2024	2025	2026
Besparingen vanuit 2024	**€ 337.500*** *Besparing door uitstroom 2024 (jaar 1)*	**€ 540.000** *Doorlopende besparing door uitstroom 2024 (jaar 2)*	**€ 540.000** *Doorlopende besparing door uitstroom 2024 (jaar 3)*
Besparingen vanuit 2025		**€ 337.500** *Besparing door uitstroom 2025 (jaar 1)*	**€ 540.000** *Doorlopende besparing door uitstroom 2025 (jaar 2)*
Besparing vanuit 2026			**€ 337.500** *Besparing door uitstroom 2025 (jaar 1)*
Totaal	**€ 337.500**	**€ 877.500**	**€ 1.417.500**

Totaal Looptijd bestuurlijke opdracht	**€ 2.632.500**

** Eerste jaar is 50% van de besparing meegenomen omdat niet iedere inwoner per 1 januari uitstroomt.*
** Tweede en derde jaar is 80% van de besparing meegenomen omdat niet alle inwoners duurzaam uitstromen.*

RSD bestuurlijke opdracht 2024 - 2026 (aandeel voor Westervoort)			
	2024	2025	2026
Bijdrage voor de uitvoering nieuwe opdracht	€ 271.881	€ 271.881	€ 271.881
Dekking uit:			
Verwachte besparing op uitkeringslasten	€ 65.000	€ 170.000	€ 280.000
Bijramen in Voorjaarsnota 2024	€ 206.881	€ -	€ -
Maatschappelijke besparing	PM	PM	PM

Voor 2024 wordt aan de Raad gevraagd € 206.881 beschikbaar te stellen. Voor 2025 zal het verschil tussen de te betalen bijdrage en te verwachten besparingen uit de begroting 2025 BBZ/Buig worden gedekt. In 2026 zullen naar verwachting de kosten volledig worden gedekt door de besparingen.

Naast de besparingen op de uitkeringslasten zijn de brede maatschappelijk baten groot op het moment dat iemand gaat werken vanuit een uitkeringssituatie. Het betreft hier maatschappelijke baten op onder andere het gebied van gezondheidszorg, sociaal domein en veiligheid.

Door te investeren in onze inwoners kunnen we erger leed en mogelijke oplopende kosten op allerlei gebieden voorkomen. Doordat de inwoner breder in beeld is, kunnen problemen eerder gesignaleerd worden. Op termijn zal het beroep op gezondheidzorg en dienstverlening binnen het sociaal domein verminderd kunnen worden, waaronder ook schuldhulpverlening. Ook heeft het bieden van perspectief en participeren een positief effect op het terugdringen van criminaliteit en vandalisme en het vergroten van de leefbaarheid in de wijken. Op basis van cijfers van CPB en CBS kom je op een totale besparing van 405.000 per jaar.

Met de extra investering kunnen binnen deze opdracht 135 meer inwoners, die de stap naar werk (nog) niet kunnen maken, ondersteuning krijgen van de RSD bij het actief participeren in de samenleving. Dit kan de eerste jaren oplopen tot een brede maatschappelijke besparing van € 405.000 (135 x € 3.000) per jaar en later zelfs tot € 675.000 (135 x € 5.000) per jaar. Deze berekening is als volgt gebaseerd. Wanneer een inwoner actief participeert zal op termijn het beroep op de gezondheidszorg en dienstverlening binnen het sociaal domein verminder kunnen worden, waaronder schuldhulpverlening en begeleiding naar werk. Deze besparing kan oplopen tot jaarlijks € 5.000 per jaar per inwoner. Hierbij dient opgemerkt te worden dat wanneer meer inwoners in beeld komen en begeleid worden het gebruik van zorg en voorzieningen sociaal domein breed kan toenemen. Echter gebeurt dit dan in een eerder stadium waardoor erger leed en oplopende kosten voorkomen kunnen worden. Hierdoor levert het juist maatschappelijke besparingen op. In de eerste jaren nemen we daarom een reële maatschappelijke besparing op die kan oplopen tot € 3.000 per jaar.

Totale besparingen
Bij elkaar kom je dan op onderstaande totale besparing gedurende de looptijd van de bestuurlijke opdracht.

Besparingen	
Besparing op uitkeringslasten	**€ 2.632.500**
Maatschappelijke opbrengsten door uitstroom naar werk (50 x € 7.000 x 3 jaar)	€ 1.050.000

Maatschappelijke besparing door actief participeren in de maatschappij (135 x € 3.000 x 3 jaar)	€ 1.215.000
Totaal	**€ 4.897.500**

De laatste jaren zien we dat Westervoort een voordeel heeft op het BUIG-budget. De RSD heeft minimaal invloed op het BUIG-budget. Uiteraard zorgt meer uitstroom van inwoners naar betaald werk dat de uitgaven voor uitkeringen lager worden, maar het is niet realistisch om aan te nemen dat een verwacht tekort van bijvoorbeeld 10% door uitstroom teniet gedaan kan worden. De RSD doet er alles aan om te zorgen dat deze tekorten zoveel mogelijk worden gereduceerd. Controle en toezicht op een juiste uitvoering van de nieuwe bestuurlijke opdracht (en het realiseren van de afgesproken prestaties) vindt op bestuurlijk en ambtelijk niveau plaats.

Duurzaamheid

Niet van toepassing.

Participatie en communicatie

De Cliëntenraad van de RSD is in het hele proces van totstandkoming meegenomen en heeft op 28 september 2023 besloten een positief advies aangaande de nieuwe bestuurlijke opdracht 2024-2026 uit te brengen. Dit is terug te lezen in hoofdstuk 8 van de Bestuurlijke opdracht RSD, Advies Cliëntenraad.

Om uw gemeenteraad te informeren over de nieuwe bestuurlijk opdracht is er op 15 november 2023 door de RSD een Liemerse informatiebijeenkomst georganiseerd.

Relatie met herstelplan
Door nu incidentele investeringen te doen brengen we de structurele uitgaven omlaag.

Intergemeentelijke samenwerking

Er wordt samengewerkt met de overige twee Liemerse gemeenten en de RSD. In Duiven zal de Raad op 12 december 2023 besluiten. In Zevenaar zal dit besluit op 20 december 2023 worden genomen.

Bijlagen

201627444. Bestuurlijke opdracht 2024 – 2026 voor RSD de Liemers.
201627454. Raadsbesluit bestuurlijke opdracht 2024-2026 'Investeer in mensen met onbenut arbeidspotentieel'

Westervoort, 18 december 2023

Burgemeester en wethouders van Westervoort,

M Sluiter MA	drs. A.J. van Hout
Secretaris	burgemeester